

Վայր է ընկել մեր թագը, բայց մենք
շարժեալ ուրախանում և պարում ենք։
Մեր երիտասարդները հացի համար թա-
փառական պտըտում են օտար երկիրնե-

ցաւ և քանի մը խնդիրներ կարգադրեցին ու ժողովը վերջանալու մօտ էր երբ հայ երիտասարդ մը առաջարկու թիւն մ'ընելու համար խօսք ուղեց և իր առաջարկութիւնը ժողովին առջեւ դրաւ հետեւեալ խօսքերով։

«Ինչպէս որ գիտէք, անցեալ ամառ երեք քաջ հայ երիտասարդներ (Դոյրչեանց, Ազրիպպատեան և Գուլաթըրզեան) որոնք Հայաստանի մէջ հայրենասիրական կրակը արծարծելու նպատակով գիւղէ գիւղ կը պտըտէին, Չուխ Կէտիկի մէջ թուրք զինուորներու հետ կռուի մը բռնուելով զարկին ու զարնուեցան և բաղդատարար իրենցմէ յուսացուելիքէն շատ աւելի մեծ քաջութիւն ցուցուցին։

«Արժանի է որ հայ ազգը այդ գիւղացիներուն կռուոյն տարեգարծը տօնէ իբրեւ մեր ազգային քաջերուն գերեզմանէն առաջին յարու թիւն առնողները և ամեն ճամբարիտ հայ կուզէ որ անոնց յիշատակը անմահ ըլլայ, ինչու որ անոնք են հայկական Յեղափոխութեան առաջին կռուողները և մեռնողները։

«Եւ «Արարատեան Գունդ»-ին կիլնայ այս կռուին տարեգարծը տօնելու սկզբնաւորութիւնը։

«Ուստի կառավարիկ մ'որ այդ կռուին առաջին տարեգարծը որ յունիսի Կն է, Արարատեան Գունդն հանգէտով մը տօնելով ցուցունէ որ հայ ազգը գիտէ գնահատել իր անձնուէր գիւցազունները։»

Կարծ ժամանակ մը գունդին մէջ լուսթիւն տիրեց և յետոյ լուսթիւնը խղուեցաւ զինուորաց համակարծիք բլալին յայտնելովը և պահ մը վեր ծրարուք մ'ելաւ և ամենքն ալ միեւնոյն ժամանակ կը խօսէին այս խնդրին նրկատմամբ և միաձայնութեամբ ժողովին կողմանէ այս առաջարկը ընդունուեցաւ և որոշեցին որ յաջորդ նիստին մէջ Կարգապահական ժողով մը ընտրուելով սկսին պատրաստութիւն

րում և մեր բանիւրունները բանտերում փոխում։ Իսկ մենք Հայաստանը ազատուած ենք համարում։ Մի' ցնծաք և մի' ուրախանաք, ո'վ լերինք, ձեզ էլ կանցնէ բաժակը, կարենաք ու կը մերկանաք որպէս Արարատը։ Ասիոյ իշխանուհի Մայր-Հայաստան՝ Նեխուտացի Հաղարի որդւոյն սարուկ է եղած։ Ո'վ պիտի ազատէ մեզ նորա ձեռքից, Տէր Աստուած։ Ինչպէս է մթնել Հայաստանի հորիզոնը, ինչպէս է մեռել Հայի քաջ սիրտը։ Ո'վ կը հաւատայ որ մենք քաջատուհմից ենք և ո'վ չի հաւատալ որ մենք քրդուհուց վախկոտ ենք։ Ազգաց պաւտներին իշխող Արմէնը այժմ մըջիւնի նման ոտնակոխ է եղած։ Ազգաց թագաւորները չեն հաւատում մեզ, ասելով թէ դուք անթիւստ էք։

Մեր հայրենեաց հողի վերայ վախով ենք պտըտում և ամեն օր թշնամին մեզ ատում է։ քաջուեցէ՛ք, պիղծէ՛ր։ Այս ամենը լսում ենք մենք թափառական կոյրերու և ծածկում մեր ազաւ սրտերում։ Արարատի քաջերը Մոսկովին փառք են եղած և Վասպուրականի տղամարդիկը՝ Պոլսին։

Թշնամին ցանցով պատել է անձեռք Հային և օրէ օր ծանրացնում է մեր գերութեան շղթաները։ Նա խոտորեցնում է մեր ճանապարհները և աշխատում է

ընել, յուլիս Կին Նիւ Եորքի մէջ զօրահանգէս մը տալու համար ի յիշատակ Չուխ Կէտիկի կռուոյն։

Այս առաջարկը մեր յարգելի հրամանատարին հաճելի թուեցաւ և ըսաւ թէ այս քաջերուն նահատակութիւնը կրնանք իբրեւ ազգային տօն տօնել, ինչպէս որ Վարդանանցը կը տօնենք։

Ժամը դիշերուն 10ը 40 անցած էր երբ ժողովը վերջանալով գունդն ցրուեցաւ գոհ և ուրախ սրտով։

Արդ կը մնայ մեր արտասահմանի հայրենակիցներուն հետեւելով Արարատեան գունդի հայրենասիրական օրինակին, պատուել մեր ազգի ազատութեան համար նահատակուող քաջերը, պատշաճաւոր հանգէտներով և հոգէհանգստիւ։

«Յիշատակն արդարոց օրհնեալ եղիցի։»

Մնամ ազգիս հաւատարիմ զինուոր ԱՊԱՀ

ՆԱՄԱԿ ԹԻԻՐԻՔԻԱԷՆ

Կ. Պօլիս, 5/17 ապրիլ 1890

Ձատկի կիւրակէն Պէշիկթաշի եւ կեղեցին գնացեր էի թէ՛ եկեղեցական արարողութեանց ներկայ գլուխուելու և թէ՛ Պերճաշնորճ Սրբազան Լուսինեանը տեսնելու որոյ բոլորովին ապաքինման բերկրառիթ լուրը արդէն առած էի։ Ի մեծ ուրախութիւն ժողովրդեան Նորին Սրբազնութիւնը կը պատարագէր ալ։

Քարոզին ժամանակ նախ Ս. Յարութեան տօնը ժողովրդեան բացատրելէ և շնորհաւորելէ վերջ, խօսքը Պօլսոյ մէջ գեղեցիկ մերադնեայց և ի մասնաւորի Մշեցոց վրայ բերելով, «Ահա՛, ըսաւ, մեր եղբարց մի մասն որք այս ուրախութեան առուրց մէջ ալ տրտում և տխուր են, սրտերնին խոցուած է, իրենց դառն վիճակին վրայ միշտ կը մտածեն, պարտիմք օգ-

ցիրուցան անել մեզ ու ամայացնել Հայաստան։ Հայը դարձեալ սպասում է Սուլթանների ողորմութեան և շահախնդի Եւրոպայի օգնութեան։ Հայը ամաչում է սուր առնել ձեռքը։ Նա վեր է առել մուրաքիւնի պատառոտած մի հին թղթի կտոր և գունդ դուռ է ման գալիս։ աղաչում է, խնդրում է թէ տըւէք իմ ինձ։ Ծաղրում են մեզ ազգերը և ծափ են տալիս մեզ վերայ։ —Ո՛հ, հայրենիք։ Աղիքներս բորբոքուել են սըրտիս վիշտերիցը, մարմինս է դեղնում և աչքերս մաշուեցան արտասուքով քեզ համար, ո'վ անհոգ ազգ։

Ինչո՞ւ մութ տեղերում նստած միայն գիշերները լաց են լինում, ո'վ Արարատ, և արտասուքներդ թափելով մայր-Արաքսի մէջ ուղարկում ես Կասպից ծով։ Եւ դու Վասպուրական, որ միայն սովորած ես սուգ ու կոծ անել հանապազ տառապանացի համար բայց չես ուզում սուր վեր առնես և վերջ տաս խաւարին ու տեսնես արշալոյս, կամ լուր, ձայն մի հաներ կամ գնա՛, յետ մի՛ դարձիր։

Թո՛ղ ողբայ սգաւոր Անին, վասն զի օրէ օր աւերակ է լինում, որովհետեւ այսքան տարիներ իւր խղճալի վիճակով չկարաց Հայի քաջ սիրտը փափկացնել։ Թո՛ղ ամաչէ Արարատը որ այսքան տարիներ անհոգ է եղել ազատելու իւր

ներ, աշակցիլ սոցա և գէթ արցունքներն օրբեք։ Բուսական օրտայոյղ խօսքերէ վերջ Խորէն Սրբազան ծանոյց թէ քապալս պիտի չըջագայի յատկապէս եկեղեցւոյն մէջ որոյ արդիւնքը պիտի տրուի խեղճերուն և աղաչեց ի սէր ազգութեան և ի սէր Յարուցելոյն առատ նուէրներով մասնակցիլ թապալիս։ Ժողովուրդը շատ յուզեալ էր ի լուր Սրբազան հօր պերճախօս բանից և երբ ամսէն չըջագայիլ սկսաւ, ամեն ոք կը փութայր իւր պարտականութիւնը կատարել։

Բայց երբ թապալս պտըտցնողը եկեղեցւոյ գաւթէն դուրս կենէ, գիւղին Թաղական խորհրդոյ անդամներէն մին կը յարձակի նորա վրայ և թապալսը յափշտակել կը ճգնի, «պէտք չէ պտըտցնել» պօռալով։ Երիտասարդը ի հարկէ կընդդիմանայ, ձայներ կը շատնան, ժողովուրդէն մի քանիներ դուրս կենեն միջամտելու։ Բակին մէջ մեծ բանակուիւ մը տեղի կունենար երբ ես ալ դուրս ելայ տեսնելու թէ ի՞նչ կը լինէր։ Նոյն պահուն ժողովրդեան առ յիշեալ թաղական անձն ըրած իրաւացի դիտողութեանց վրայ այդ քարասիրտ մարդը փոխանակ ըրածէն ամչնալով թոյլ տալու որ թապալսը չըջագայի վերնատունն ալ, կը յանդգնի գետինը թափել հաւաքուած ստակները որոց արժէքը մի կլորիկ դուսարի յանգած էր կըսուի։ Լուր կը տրուի Սրբազան Խորէնի որ կրկին հրաման կուտայ որպէս զի թապալսը չըջագայի վերնատունն ալ, այդ անսիրտ անձը կրկին կընդդիմանայ Արքեպիսկոպոսի հրամանին և թոյլ չտար խեղճերուն համար ստակ հաւաքուելուն։ Թափուած ստակները կը ժողովուրին թէպէտ, սակայն ըստ բանից չըջագայողին՝ 1/4 մասը պակաս։ Այդ պահուն քովս կեցող մի երիտասարդի հարցուցի թէ ո'վ էր այդ անհոգ և անպատկառ թաղականը և թէ ի՞նչ գործի էր։ պատասխան ըս-

հաւատարիմ գեղեցիկ Հարսը։ Ի՞նչ ասեմ քեզ, ո'վ Արարատ։ Եթէ սիրոյ աստուած լինէի, սէր կը ստեղծէի քո մէջ։ Գու պաղած ես, քո սէրդ ուրիշ վերայ է։ Մէկին զմայլած ես որ վերջը քեզ պիտի սպաննէ։ Դարձիր, ո'վ Արարատ, դարձիր։ Ինչո՞ւ քո վատաբաղ օտարները ուտեն։ — Դարձիր մի անգամ էլ քո անպատկար ու մերկանգամ ընտանիքիդ նայէ խղճա՛ք թաղուհի Հայաստանիդ, ո'վ Արարատ, արքայ Մայր-Հայաստանիս։ Միթէ չե՞ս լսում նորա գերութեան շղթաների ձայնը, այո՛, լսում ես բայց աչք ու սիրտդ այլ կողմ է դարձած։ Յիշիր որ դու էլ ժամանակաւ թագաւորաց շարքումն էիր և տէր էիր մի աշխիւ ընտանեաց, ո'վ այժմ թափառական ու անախանձ տղամարդ։

Գու հաւատարիմ մնա՛, Մայր-Հայաստանս։ դու համբերէ մինչեւ ծագէ արշալոյս։

Մայր-Հայաստանիս ստիքները չորացած են և կաթը սպառած։ Չափահաս զաւակները կերակուրով ապրում են, բայց կաթնակեր մանուկներին ի՞նչպէս կերակրէ։ Նա չէ ուզում իւր մանուկներին դայեակների յանձնել, նա չէ ուզում օտարի կաթով սնուցանել նորանց, որովհետեւ փորձով գիտէ որ խորթ ստիքներին անանով զաւակները վերջը իրենց

տացայ թէ Մաքսուտ Խիւտավէրու եսն կանուանի եղեր, մաքսատան պաշտօնեայ, հետեւաբար Էֆենտի է. և էֆէնտի մը հարկաւ պատճառներ ունի հաշտ աչքով չնայելու Մշեցի հարստահարեց համար հաւաքուած ստակին...։

Վ. Տ.

ՀԱՅԵՐ Ի ԹԻՐԻՔԻԱ

Ձատկական տօնի առթիւ Պատրիարքական Փոխանորդ Ներսէս Ծ. վարդապետ Կրօնական և Քաղաքական Ժողովների անդամներէն չորս անձերի և Պատրիարքարանի Գործակալար Թէնիկեան Արարատէֆէնտի ընկերակցութիւնով շնորհաւորական այցելութեան գնացեր է Յոյների և Հայ-Հռովմէական հասարակութեան պատրիարքներին, ինչպէս նաեւ պուլկարական էկզարքին, որոնք յաջորդ օրը իրենց փոխանորդները ղրկելով մեր Պատրիարքարանը փոխադարձապէս շնորհաւորած են Ձատկի տօնը։

Պատրիարքարանը գալով Ձատկի առաջին օրն, շնորհաւորական այցելութիւններ տուած են նաեւ Ասորիներին Կաթողիկոսական փոխանորդն, ռուսական դեսպանատան առաջին թարգման Պր. Իվանով և անգլիական դեսպանատան երկրորդ թարգման Պ. Մարինիչ։

ՀԱՅԵՐ Ի ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Արեւելք լրագրին մէջ կը կարդանք հետեւեալը։

«Ձունդ ընտանիքը նոր և մեծ կուրուստ մըն ալ ունեցաւ յանձին իր երիցադոյն անդամոց միոյն՝ մեծայարդ Գրիգոր ԶՈՒՆԻԻ որ վերջերս մեռաւ Ռումանիոյ Ռօման քաղաքին մէջ ի հասակի 75 ամաց, Հանգուցեալն ընդհանուր սէր և յարգանք կը վայելէր իր ընկերական բարձր դիրքով և կատարած բարեգործութիւններով, և

մայրական վարքից պիտի հեռանան և մոլի վարքով խտացած՝ իրենց ազգ և լեզուն պիտի ուրանան, ինչպէս եղել են շատերը։

Հայաստանիս այս դառն վիճակը մի պատմէք Բիւզանդիոնում և Թող չլսեն Վոսիտրոսի ափանց վերայ բնակողները։ մի՛ դուցէ ուրախանան և ցնծան։

Սիրելի՛ հայրենիքս, ինչքէ քեզ մոռանամ, Թո՛ղ աչքերիս լուսինը գրկուիմ։ Ձե՛մ մոռանալ, սիրելիս. քոյ սիրոյդ համար այս մարմինս ազաւաւց կերակուր պիտի լինի։

Հայաստանիս ո՞ր մի ցաւին համար ողբամ։ Պատրիարքարան խուլ ու համր, Արարատ անշարժ, Հարուստը անտարբեր, Քաջ հայածական, Պատանիք անգործ, Երկրագործը աղքատ, Չքաւորը պանդուխտ, Գիտունը անձնասէր, Հայրենիք պաշարեալ, Թշնամիք դաշնացեալ։ — Կղերք ի՞նչ ասեմ, էլ զորն ասեմ։

Մի՛ դադարիր, Ա. Գնունի՛, չարունակիր քո յորդորներդ Հայ պատանեկութեան։ Երբ Թուլանաս, նեցուկներ շուտ պիտի ունենաս։ Եւ երբ անհետանա մութ ամպեր, աստեղք պիտի փայլին։

Վշտացեալ-Աճիբալ

վերա-
ստան
նոր է.
անհեր
Մշեցի
բուսած
Վ. Տ.

Պատ-
մէս Մ.
դարա-
ն չորս
թործա-
ն էֆէն-
աւորա-
ն է Յոյ-
սարա-
ն չպէս
որոնք
որդները
փոխա-
ն Զատիկի

Զատիկի
այցե-

Ատորի-
նորդն,
առաջին
լիական
բան Պ.

արդանք
մեծ կո-

ն իր ե-
ծայարդ-
մեռաւ

մէջ ի
ննդ-
վայելք
և կա-

մին, և
մին

ն և մո-
գ և լե-
եղել են

ակը մի
զ Զաւեն
ողները.

մոռա-
րկուիմ
սիրող

երակուր
համար
համր,
անտար-

նիք ան-
բաւորք
ր, Հայ-
զանաց-

որն ա-

չարու-
ատանե-
ցուկներ

անհետա-
տ փայ-

66իբալ

իր կտակաւ ալ նպատակներ թողած է
Ռոման քաղաքի և Ռոմանիոյ ազ-
գային հաստատութեանց և աղքա-
տաց :

«Յուդարկաւորութիւնը մեծաշուք
հանդիսիւ կատարուել է, առաջնոր-
դութեամբ կառավարութեան կողմէ
յատկապէս զրկուած զինուորական
նուագածուաց խումբի մը, վասն զի
հանգուցեալը Ռոմանական թագ պատ-
ուանչանի առաջին աստիճանն ունէր
և մեծ յարգ կը վայելէր կառավա-
րութեան մօտ. կարօլ թագաւորը ժա-
մանակաւ իւր այցելութեամբ պատ-
ուած էր զՊ. Գրիգոր Զուռք, երկու
օր և երկու գիշեր հիւր մնալով նո-
րա ագարակին մէջ :

«Ռոմանիոյ զանազան քաղաքաց
հայ քահանայք հեռագրաւ հրաւիր-
ուելով ներկայ գտնուել են յուղարկա-
ւորութեան հանդիսին : Խուռն բազ-
մութիւն ամեն ազգի բարեկամաց, և
գլխաւորաբար կառավարական բարձ-
րաստիճան անձինք՝ համազգեստով,
հետեւել են դադարին, ի յարգանս
յիշատակի հանգուցելոյն : »

ՀԱՅԵՐ ԹԱՄԵՐԻԿԱ

Մեզ գրուած մի նամակէ ուրա-
խութեամբ կիմանանք թէ անցեալ
մարտի 23ին Նիւ Եորքի բժշկական
բարձրագոյն վարժարանէն յաջողու-
թեան վկայագրեր ստանալով ընթա-
ցաւարտ դուրս ելած են մեր հայրե-
նակից Տոքթ. Անդրանիկ Խլիանեան,
նոյնպէս և ուրիշ երկու հայրենակից-
ներ :

Տ Ե Ղ Ա Կ Ա Ն

Մարտի 15 հայ գաղթականութիւնն
Ընդհանուր ժողով ունեցաւ հինգ-
շաբթի երեկոյ, մատրան սենեկին մէջ :
Առաջիկայ տարէջընան համար ընտ-
րուեցան մատրան նոր Հոգաբարձու-
ներն որ են Մեծապատիւ Տեառք
Թիւրպեան Յ. Միրզայեանց Ս. և
Սէլեան Յ. Արթ. Տ. Սահակ քահա-
նայի հրաժարման մասին եղած առա-
ջարկն ընդունուելով, որոշուեցաւ որ
մինչեւ իր յաջորդի ընտրութիւնն տե-
ղիս հայ գաղթականութիւնն առանց
Հոգեւոր Հովուի չմնալու համար վեց
ամիս եւս շարունակէ իւր պաշտօնա-
վարութիւն :

Յունական Պատրիարքարանի մէկ պա-
հանգումին գործադրութիւնը

«Նէսիդոս» յունական լրագիրը կը
հաւատարմէ որ թուրք կառավարու-
թիւնը պատասխանելով Յոյների Պատ-
րիարքի վերջին թագրիւններէն մէկին,
իմացուցեր է թէ ուսուցիչներ ազատ
կը նկատուին վաստակի (թէմէթիւ)
տուրքը վճարելէ և թէ վարժարան-
ների ուսումնական ծրագրերը կրօնա-
կան իշխանութեան միայն ներկայա-
ցնելու պարտաւոր են, քանի որ այդ
իշխանութեան իրաւասութեան տակ
կը գտնուին վարժարանները :

—Ապրիլ 5/17ին ալ Յոյների Պատ-

րիարքը Ամեն Դիոնէսիոս կայսերա-
կան պալատը երթալով անձամբ տես-
նուել է Սուլթանին հետ :

ԹԻԻԻԲԻՆԸ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. Պօլսէն հետեւեալները կը գրեն.
Մայրաքաղաքի մէջ զրոյց տա-
րածուած է որ անգլիական դաշնին
հետ տեղի ունեցած մտերմական բա-
նակցութենէ մ'ետք, Սուլթանը հա-
ւանել է եգիպտական հաշակաւոր
դաշնագիրը վերջնականապէս վաւե-
րացունել : Յայտնի է որ այդ դաշնա-
գիրը կնքուած էր 1887ին և ստորա-
գրուած էր մէկ կողմէ Սըր Տըրմընտ
Վօլֆէն և միւս կողմէ Մեծ-Վէզիր
Քեամիլ փաշայէն և արտաքին գոր-
ծերի նախարար Սաիտ փաշայէն, բայց
այդ ժամանակ Սուլթանը զլացած էր
վաւերացունել այդ դաշնագիր, որով-
հետեւ Ֆրանսական դեսպան Կոմս
Մօնթէպէլլօ ազդուապէս հակառա-
կած էր ազոր վաւերացման : Բայց
այժմ որովհետեւ թիւրք պետական
անձերը սկսել են անգլիական յայտնի
աղբեցութեան մ'ենթարկուել, ատոր
համար կը փափաքին որ հաշտարար
եղանակով մը համաձայնին բրիտանա-
կան առիւծին հետ : Կըսուի որ այս
բանի նախաձեռնութիւնը նոյն ինք
Սուլթանը ունեցեր է, արտօնելով
Բիւթիէն փաշային որ հաղորդէ Լորտ
Սալլաքէրի թէ Սուլթանը տրամադիր
է համաձայնութեան մը գալ 1887էն
ի վեր լքուած դաշնագրին վրայ : Այդ
դաշնագրին տրամադրութիւններն ա-
սոնք էին. Սուէզի ջրանցքին կատար-
եալ չեզոքութիւնը և կարգն ու կա-
նոնաւորութիւնը եգիպտոսի մէջ պահ-
պանելու համար անգլիական ժամա-
նակաւոր զբաւումը որի պայմանաժա-
մը պիտի վերջանար նոյն պաշտօնա-
գրի ստորագրութենէն 3 տարի յետոյ,
պայմանով որ եթէ այն ատեն խաղա-
ղութիւնը դարձեալ վրդովուէր եգիպ-
տոսի մէջ, անգլիական բանակը օս-
մանեան զօրադնդերի հետ համաձայ-
նութեամբ պիտի կրնար զբաւումը
վերահաստատել : Կը հաւատեն որ
Սուլթանը Բիւթիէն փաշային յանձնա-
րարել է նաեւ բանակցութիւն մ'ըս-
կիւլ Լորտ Սալլաքէրի հետ, երկու
պետութիւնների մէջ կատարեալ մեր-
ձեցում յառաջ բերելու համար :

— Իտալիայի գահաժառանգ իշ-
խանը Պրուսա և շրջակայ տնդեր այ-
ցելելէ ետք Պօլս վերադարձեր և
Սուլթանէն հրաժեշտ առնելով և մի-
անգամայն ծանրագին պարգեւներ
ալ ընդունելով մեկնել է Կ. Պօլսէն :

«Մուհամմետ» քաղաքագութիւնը եւ Կ. Պօլ-
սի Ֆրանսական դեսպանը

Երեք շաբաթի չափ յառաջ Կ. Պօլ-
սէն Ֆրանսական լրագիրներին գըր-
ուածներէ կը քաղեմք հետեւեալները.

«Ֆրանսական դեսպան Մօնթէ-
պէլլօ կոմսը անցեալ երկուշաբթի ել-
տըղի պալատը հիւր եղաւ Սուլթանին,
Կըսուի որ Հանրապետութեան ներ-
կայացուցիչը կայսերական պալատին

մէջ մասնաւոր ուշադրութիւնով պատ-
ուասիրուել է : Այս առաւօտի թիւրք
լրագիրները կը գրեն որ Ֆրանսական
դեսպանը նոյն օրն իսկ Սուլթանին
հաղորդել է Ֆրանսական կառավա-
րութեան այն որոշումը որով Պր. Պոր-
նիէի «Մուհամմետ»ը վերջնականա-
պէս կարգիւնի բեմի վրայ ներկա-
յացուելէ : Բազմաթիւ պատճառներ
կան հաւատալու թէ այդ որոշում
Սուլթանին մեծ գոհունակութիւն
պատճառել է : Դիւրին է հասկնալ թէ
Ֆրանսայի մէջ այդ խնդրի մասին շատ
մը նկատումներ կրնան լինիլ, բայց
թիւրքի մէջ միայն մէկ նկատում
կայ : Կ. Պօլսի միւսուլման ժողովուր-
դը իր վեհապետին պէս դժգոհու-
թեամբ պիտի տեսնէր որ իսլամի
հիմնադիրը թատերաբեմի վրայ հան-
ուած է, իրեն դերեր տրուած են
սիրային և անսուրբ դարձածների
մէջ և պարզ մահանացունների կար-
գին իջուցած են զայն :

«Թարիք»ը իր այսօրի թուով դի-
տել կուտայ թէ Ֆրանսական կառա-
վարութիւնը իմաստութեամբ և իր
շահերի դիտակցութիւնով վարուե-
ցաւ արգիւնելով ներկայացում մը որ
կրնար նոյն իսկ Ֆրանսայի ամբիւրիւն
հպատակների կրօնական զգացում-
ները վիրաւորել : Անտարակոյս «Թա-
րիք»ի արտայայտած զգացումները
նոյն իսկ պալատի մէջ տիրող զգա-
ցունքն են :

Ներքին է ուրեմն մտածել թէ Սուլ-
թան Համիտ Ֆրանսական կառավա-
րութեան երախտապարտ է նորա այդ
որոշումի համար : Ինչ որ հնար է ճիշ-
կերպով հաւաստել այս է որ Սուլ-
թանը յանձնարարել է մեր դեսպանին
Փարիզ հաղորդել Հանրապետութեան
նախագահին և նորա կառավարու-
թեան նկատմամբ իր ունեցած համա-
կրութեան և յարգանքի հաւաստիքը :

Ի պատիւ դեսպանին տրուած պա-
լատական հացկերոյթէն ետք, Սուլ-
թանը առանձին սրահի մը մէջ դես-
պանին հետ մասնաւոր տեսակցութիւն
մ'ալ ունեցաւ որը կատարեալապէս մը
տեղական հանգամանք մը կրեց :
Սուլթանը դեսպանէն բաժնուելէն ա-
ռաջ, անոր յանձնեց իմբիեալ պատ-
ուանչանի ոսկի և արծաթ շքադրամ-
ները : Ինչպէս գիտէք, իմբիեալ օս-
մանեան պատուանչանների մէջ ամե-
նէն բարձրն և գնահատելին է : Այդ
պատուանչանի մեծ ժապաւէնը տըր-
ուած է միայն Եւրոպայի մի քանի
վեհապետներին և Թիւրքիայի բարձ-
րաստիճան պաշտօնեայիններէն մէկ եր-
կուքին : Ատոր ոսկի շքադրամը, ինչ-
պէս որ խուած է, այստեղ միայն մէկ
դեսպան կը կրէ : Բաւական է ըսել որ
Ապտիւլ Համիտ Հանրապետութեան
ներկայացուցիչին ընելով այս առան-
ձին պատիւ, անոր նկատմամբ մաս-
նաւոր բարեկամութիւն մ'ունենալը
հասկցուց :

ԾԱՌՈՒԹ ԳԻՐԲԵՐ

Արմենիայի խմբագրատան ղրկուած
են ծախելու համար հետեւեալ գիր-

քերն : Նշանակուած գիրքերը կը ղըր-
կուին ամեն տեղ, ղրկելու փոստի
ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով :

Ս. Հախումեան. ՄՈՆԻԿ (Մի ժա-
մանակակից վէպ է որ կը պատկերա-
ցունէ աղբեցիկ և աղքատէր աղաներէ
ոմանց իրենց կոկորդն անցունելը ու-
սումնարանների և եկեղեցիների փո-
ղերն և բարերարութեան գիմակի տակ
զղուելի շարագործութիւններ անե-
լը) : Գրին է 1 ֆրանք և 40 սանթիմ :

Բ. Յ. Վարդուհեանց. ԴԱՅԼԱՅԻՔ
Դրուագ Ա. (Հեղինակին յատուկ ոճն
եղող ճարտար բանահիւսութեամբ և
գրաբար լեզուով գրուած ոտանաւոր-
ներ են (Աստուծոյ արարչագործու-
թեան հրաշալիքներն պատմող) : Գրին
է 75 սանթիմ :

Արեւելքի վաճառականութիւնը եւ իւրի-
ն ապուկար երկարութիւնները

Այս մասին հետեւեալը կը կար-
գանք Սեմաօրի մէջ. Արեւելեան եր-
կաթուղիները Պօլսն ու Պալքանեան
երկիրները Նիշ-Պէլլիւրատի գծով Ա-
ւստրօ-Հունգարիային և Ալմանիային
մօտեցուցին : Աւստրիայի, Թիւրքիայի
և Պուլկարիայի միջեւ կնքուած եր-
կաթուղու սակագիրը շատ դիւրու-
թիւններ կուտայ Աւստրիային իր ուղ-
բանքները Պէլլիւրատի ցամաքային
ճանքով իջեցունելու պալքանեան հրա-
պարակներին վրայ և կը փոխուի թէ
այլ եւս գնողները չուղեն դիմել Պօ-
լս, Սէլանիկ և նոյն իսկ Իզմիր, այլ
ուղղակի Վիէննայէն և Փէլթաէն բե-
րեն իրենց պէտք եղած ապրանքներ :
Արդէն Աւստրօ-Հունգարացիներն ալ
առիթ չեն փախցունել արեւելքի
յաճախորդներն դէպ իրենց քաշելու
համար : Յաճախ երկաթուղու գողչ-
եալ գիներով պուլկար և թիւրք վա-
ճառականներին հրապոյր և դիւրու-
թիւն կընծայեն Վիէննա և Փէլթա
այցելելու : Այնտեղ այդ արեւելքի-
ներ իրենց եղած պատուասիրական
ցոյցէն, այդ քաղաքների ճոխ մթերա-
նոցներէն շլացած կը վերադառնան :
Ասկէ զատ աւստրիացի և ալմանացի
գործարանատէրերի ճանապարհորդող
յանձնակատարները կայցելեն պալ-
քանեան երկիրները, շուկայները և
արեւելեան ճաշակով շինուած իրենց
աժան ուպրանքներ այն կողմերի վա-
ճառականներին կը ներկայացունեն,
քաջալերելով թէ՛ իրենց կառավա-
րութենէն և թէ՛ իրենց լրագիրնե-
րէն որոնք միշտ յօդուածներ կը գրեն
այդ երկիրներու շահագործմանը մա-
սին :

Այսպէս արտադրող և սպաւորը
իրարի հետ անգագար յարաբերու-
թեան մէջ գտնուելով և միանգամայն
փոխադրութեան միջոցներն և ապ-
րանքի գներն աժան լինելով, Ալմա-
նիա և Աւստրիա կը տարածեն իրենց
առեւտուրը, մինչդեռ Ֆրանսական
ապրանքները իրենց ողորթեան և ա-
րեւելեան ճաշակներին քիչ յարմարե-
լուն պատճառով, ինդրանքը հե-
տգնեալ կը նուազի իրենց համար :
Մանաւանդ գնող յաճախորդներն ալ

